

ช่องทางสื่อสารออนไลน์ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลต้นไทร อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส
ONLINE MEDIA COMMUNICATION AFFECTING PUBLIC PARTICIPATION
IN THE OPERATIONS OF TON SAI SUBDISTRICT MUNICIPALITY,
BACHO DISTRICT, NARATHIWAT PROVINCE

อินัส หะยัด๊ะ*, เจตน์สฤกษ์ สังกพันธ์, ปกรณ์ ลิมโยธิน

Enas Hayeedah*, Jedsarid Sangkapan, Pakorn Limyothin

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Faculty of Political Science, Hatyai University

*Corresponding Author E-mail: enas.hay013@hu.ac.th

Received March 11, 2026; Revised May 5, 2026; Accepted May 21, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาช่องทางสื่อสารออนไลน์ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลต้นไทร อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลต้นไทร จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) สำหรับช่องทางสื่อสารออนไลน์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .985 และการมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .981 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า ช่องทางสื่อสารออนไลน์ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลต้นไทร อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส ได้แก่ Facebook LINE และ TikTok สามารถร่วมกันทำนายการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ระดับปานกลาง (ร้อยละ 38.40)

คำสำคัญ: การสื่อสารออนไลน์, การมีส่วนร่วมของประชาชน, สื่อสังคมออนไลน์, เทศบาลตำบล, การบริหารภาครัฐแบบมีส่วนร่วม

Abstract

This study aimed to examine online communication channels influencing public participation in the operations of Ton Sai Subdistrict Municipality, Bacho District, Narathiwat Province. A quantitative research design was employed. The sample consisted of 400 residents aged 18 years and over living within the municipality, selected using a multi-stage sampling method. The research instrument was a structured questionnaire. The reliability of the instrument, assessed using Cronbach's alpha coefficient, was .985 for the online communication channels and .981 for public participation. The data were analyzed using percentage and multiple regression analysis.

The findings revealed that online communication channels, namely Facebook, LINE, and TikTok, significantly influenced public participation in the municipality's operations. These variables jointly predicted public participation at a moderate level, with a predictive power of 38.40 percent.

Keywords: Online Media Communication, Public Participation, Social Media, Subdistrict Municipality, Participatory Governance

บทนำ

การสื่อสารเป็นกลไกสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ โดยช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิด และประสบการณ์ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ (ปราณีต ม่วงนวล และคณะ, 2568) ในปัจจุบัน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสื่อสาร จากเดิมที่อาศัยสื่อกระแสหลัก ได้แก่ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ ไปสู่การสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งถือเป็นช่องทางใหม่ที่มีประสิทธิภาพในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร โดยสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วและครอบคลุม ในวงกว้าง อีกทั้งยังเอื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารได้มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้สื่อสังคมออนไลน์ มีบทบาทสำคัญในฐานะเครื่องมือหลักในการสื่อสารขององค์กรในสังคมร่วมสมัย (ทิพย์วรรณ พัลลวรรณ, 2564)

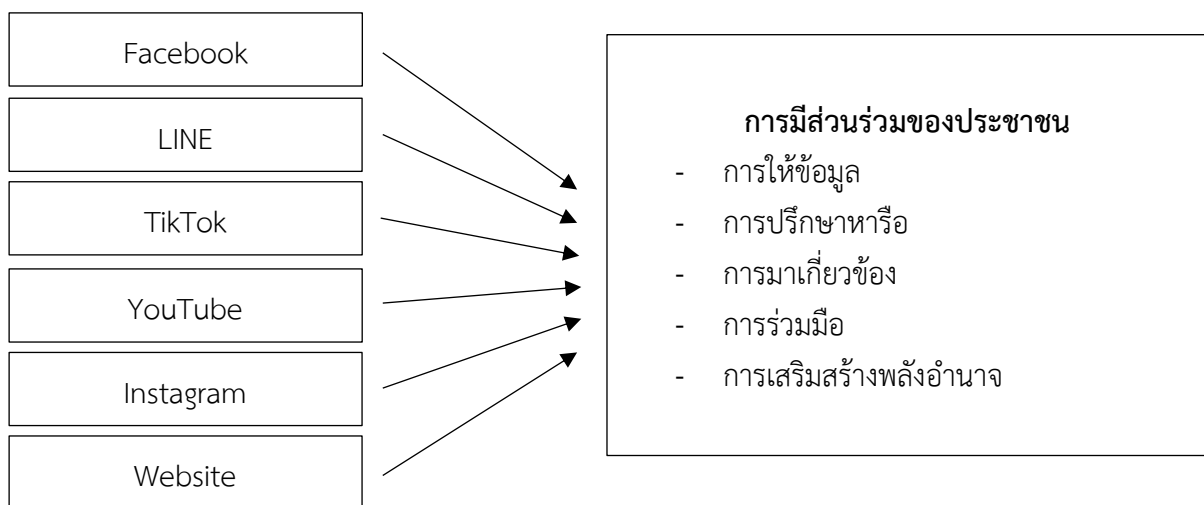
ดังนั้น เครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Instagram, LINE, YouTube และ TikTok จึงเป็น เครื่องมือสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์กร โดยช่วยให้การสื่อสารมีความทันสมัย เข้าถึงง่าย และเอื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์แบบสองทางกับสาธารณชนอย่างมีประสิทธิภาพ (พระหากฤษณพงษ์ กิตติเวที, 2568) ในขณะเดียวกัน แนวโน้มการใช้อินเทอร์เน็ตที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในประเทศไทยสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันและการให้บริการของภาครัฐ (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล องค์การมหาชน) (สพร.), 2564) นอกจากนี้ การสื่อสารในปัจจุบันไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างบุคคลหรือองค์กรอีกต่อไป แต่มันยังทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างโอกาสและสนับสนุนการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและแพลตฟอร์มออนไลน์มาบูรณาการเข้ากับกระบวนการสื่อสาร การบูรณาการนี้ช่วยลดข้อจำกัดด้านพื้นที่และยกระดับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาคประชาชน (อินัส หะยิด๊ะ และคณะ, 2568)

นอกจากนี้ เทคโนโลยีดิจิทัลยังมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ได้สะดวกยิ่งขึ้น สิ่งนี้สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารรัฐกิจแบบมีส่วนร่วมและหลักธรรมาภิบาล (จันทร์ทิพย์ ทองโชติ และชาญยุทธ หาญชนะ, 2566) อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดด้านการสื่อสารและการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนยังคงปรากฏให้เห็นโดยทั่วไปในหลายพื้นที่ ส่งผลให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนยังไม่บรรลุศักยภาพอย่างเต็มที่ (มนูญ วิวรรณ, 2567)

เทศบาลตำบลต้นไทร อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ทางเทศบาลได้ใช้ทั้งช่องทางการสื่อสารแบบดั้งเดิมและสื่อออนไลน์ เช่น Facebook, TikTok และเว็บไซต์อย่างเป็นทางการ อย่างไรก็ตาม ยังคงมีข้อจำกัดด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในประชากรบางกลุ่ม ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการกระจายข้อมูลข่าวสารให้เข้าถึงประชาชนทุกคนอย่างทั่วถึง (เจ้าหน้าที่เทศบาล และประชาชนทั่วไป, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2568) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาช่องทางการสื่อสารออนไลน์ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลต้นไทร อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาจะถูกนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ด้วยเหตุนี้ การศึกษาช่องทางการสื่อสารออนไลน์ที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลต้นไทรจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากจะช่วยให้องค์กรสามารถพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารที่ปรับให้เข้ากับบริบทของพื้นที่ และยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาช่องทางการสื่อสารออนไลน์ของเทศบาลตำบลต้นไทร อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส และผลกระทบที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ดังที่แสดงในภาพที่ 1

ช่องทางการสื่อสารออนไลน์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

จากกรอบแนวคิดการวิจัย ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดช่องทางการสื่อสารออนไลน์ที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน ซึ่งได้แก่ Facebook, LINE, TikTok, YouTube, Instagram และเว็บไซต์ เพื่อใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในขณะเดียวกัน ตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ยึดตามแนวคิดของสมาคมระหว่างประเทศเพื่อการมีส่วนร่วมของสาธารณชน (International Association for Public Participation: IAP2) ซึ่งแบ่งระดับการมีส่วนร่วมออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ การให้ข้อมูล (Inform) การรับฟังความคิดเห็น (Consult) การเข้ามามีส่วนร่วม (Involve) การทำงานร่วมกัน (Collaborate) และการเสริมอำนาจประชาชน (Orthy กักผล, 2552) เพื่อใช้เป็นกรอบในการวิจัยครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาช่องทางการสื่อสารออนไลน์ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลต้นไทร อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรในพื้นที่ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทางสังคมศาสตร์

2. กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลต้นไทร อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส รวมทั้งสิ้น 3,776 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2567) ขนาดกลุ่มตัวอย่างกำหนดไว้ที่ 400 คน การสุ่มตัวอย่างดำเนินการโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ซึ่งประกอบด้วย การสุ่มแบบโควตา (Quota Sampling) และการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นไทรที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ช่องทางการสื่อสารออนไลน์และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลได้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับช่องทางการสื่อสารออนไลน์ จำนวน 35 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จำนวน 20 ข้อ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ส่วนค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ซึ่งวัดโดยใช้มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) สำหรับช่องทางการสื่อสารออนไลน์มีค่าความเชื่อเท่ากับ .985 และการมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .981

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการลงพื้นที่เพื่อแจกและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ควบคู่ไปกับการเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามออนไลน์ด้วย Google Forms ผู้ให้ข้อมูลคือประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นไทรที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ช่องทางการสื่อสารออนไลน์และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลได้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รวบรวมได้ทั้งหมด ก่อนที่จะนำไปสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน สถิติเชิงพรรณนานำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentages) สถิติเชิงอนุมานนำมาใช้เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการสื่อสารออนไลน์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบอิทธิพลของตัวแปรช่องทางการสื่อสารออนไลน์ที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลต้นไทร

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 50.8 รองลงมาคือเพศชาย ร้อยละ 49.3 โดยช่วงอายุที่พบมากที่สุด คือ 21-25 ปี ร้อยละ 20.5 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 40 ปีขึ้นไป ร้อยละ 18.8 ในด้านระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 33.0 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 27.5 ด้านอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 25.0 รองลงมาคือนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 22.5 สำหรับรายได้ พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 34.8 รองลงมาคือ มากกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 33.5 ในด้านพื้นที่อยู่อาศัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 6 เท่ากัน ร้อยละ 50.0 และเมื่อพิจารณาระดับชุมชน พบว่าชุมชนบาตุมีสต์ส่วนมากที่สุด ร้อยละ 18.3 รองลงมาคือ ชุมชนตลาดต้นไทรและลูโบะบูตา ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกัน ด้านระยะเวลาการอยู่อาศัย พบว่าส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่มากกว่า 21 ปีขึ้นไป ร้อยละ 41.0 รองลงมาคือ 11-20 ปี ร้อยละ 27.3 และช่องทางการสื่อสารออนไลน์ พบว่า Facebook เป็นช่องทางที่ประชาชนใช้มากที่สุด ร้อยละ 47.8 รองลงมาคือ LINE ร้อยละ 23.0 และ TikTok ร้อยละ 14.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ช่องทางการสื่อสารออนไลน์ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลต้นไทร อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน		t	Sig.
	Unstandardized Coefficients	Std. Error	Standardized Coefficients			
	B	Std. Error	β			
ค่าคงที่	0.084	0.241		0.350	0.726	
TikTok (X3)	0.333	0.033	0.393	9.947***	0.000	
LINE (X2)	0.353	0.042	0.332	8.397***	0.000	
Facebook (X1)	0.286	0.035	0.324	8.196***	0.000	

R = 620, R² = 0.384, Radj. = 0.379, F = 82.018, Sig. = 0.000

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 1 การศึกษาช่องทางการสื่อสารออนไลน์ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลต้นไทร อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส ในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) แบบทีละขั้นตอน (Stepwise) โดยมีการนำเข้าตัวแปรช่องทางการสื่อสาร 6 ช่องทาง ได้แก่ Facebook, LINE, TikTok, Youtube, Instagram และ Website มีเพียง 3 ช่องทาง ได้แก่ TikTok ($\beta = 0.393$) LINE ($\beta = 0.332$) และ Facebook ($\beta = 0.324$) ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลต้นไทร อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งสามารถทำนายพยากรณ์ร่วมกันได้ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.40 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 0.084 + 0.333 (\text{TikTok}) + 0.353 (\text{LINE}) + 0.286 (\text{Facebook})$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.393 (\text{TikTok}) + 0.332 (\text{LINE}) + 0.324 (\text{Facebook})$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ช่องทางการสื่อสารออนไลน์ ได้แก่ TikTok, LINE และ Facebook ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลต้นไทรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ร้อยละ 38.4 ผลการวิจัยเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งช่วยให้ประชาชนสามารถรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรม โครงการ และการดำเนินงานของเทศบาลได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง นอกจากนี้ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ยังมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในบริบทของเทศบาลตำบลต้นไทร เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย เกษตรกรรม และรับจ้างทั่วไป ประชาชนจำนวนมากจึงไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมหรือการประชุมของเทศบาลได้ทุกครั้ง การสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์จึงช่วยให้ประชาชนสามารถติดตามข้อมูลข่าวสารของเทศบาลได้แม้ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมโดยตรง เช่น การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับโครงการพัฒนาชุมชน การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเทศบาล หรือประกาศเกี่ยวกับการบริการสาธารณะในท้องถิ่น นอกจากนี้ การสื่อสารออนไลน์ยังช่วยลดข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ ทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายมากขึ้นในการรับข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็น หรือสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาล ในขณะเดียวกัน การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์ยังช่วยยกระดับความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และช่วยสร้างความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานของรัฐในระดับท้องถิ่นอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าช่องทางการสื่อสารออนไลน์บางประเภท เช่น YouTube, Instagram และ Website ไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะการใช้งานของ YouTube และ Website ที่เน้นการรับชมข้อมูลแบบทางเดียว ขณะเดียวกันรูปแบบการเข้าถึงของ Instagram ต้องใช้เวลาและทักษะมากกว่าสื่อสังคมออนไลน์ประเภทอื่น อีกทั้งประชาชนในพื้นที่อาจไม่นิยมใช้ช่องทางดังกล่าวในการติดตามข่าวสารของเทศบาลเท่ากับแพลตฟอร์มที่ใช้งานง่ายและเข้าถึงได้รวดเร็ว

สอดคล้องกับงานวิจัยของอารีรัตน์ ปานศุภวัชร (2561) ที่อธิบายได้ว่า การสื่อสารดิจิทัลผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น Facebook และ LINE เป็นกระบวนการรับส่งข้อมูลผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ โดยมุ่งเน้นที่การสร้างประสบการณ์และทัศนคติเชิงบวกให้เกิดแก่ผู้รับสาร ในขณะเดียวกันก็ช่วยอำนวยความสะดวกในการสื่อสารและส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ในอีกมุมหนึ่ง ผลการศึกษาดังกล่าวไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา ปันทรานนวงศ์ (2560) ที่พบว่า แม้ผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook และ Twitter จะใช้แพลตฟอร์มดังกล่าวในการติดตามข่าวสารทางการเมืองเป็นหลัก แต่ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองกลับอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการเปิดรับข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์อาจไม่ได้นำไปสู่การมีส่วนร่วมเชิงพฤติกรรมโดยตรงเสมอไป นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Srisai (2025) ที่ศึกษาบทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ต่อการระดมการเคลื่อนไหวทางการเมืองของเยาวชนไทยในช่วงการประท้วงปี 2063 โดยพบว่า แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook, TikTok และ LINE มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การสร้างเครือข่าย และการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมทางสังคมและการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกมลรัฐ อินทรทัศน์ (2549) ที่ระบุว่า การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพควรเปิดโอกาสให้เกิดปฏิสัมพันธ์และการตอบรับระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mergel (2013) ที่ชี้ให้เห็นว่า โซเชียลมีเดียเป็นเครื่องมือที่ออกแบบมาเพื่อเชื่อมโยงการสื่อสารระหว่างหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรกับประชาชนทั่วไป ซึ่งช่วยลดอุปสรรคในการสื่อสารและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของภาครัฐให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาที่พบว่า ช่องทางการสื่อสารออนไลน์

บางประเภท เช่น YouTube และ Website ไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจอธิบายได้จากรูปแบบของสื่อมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของผู้รับสาร โดยสื่อประเภท YouTube, Instagram และ Website มีลักษณะเป็นการสื่อสารทางเดียว (One-way Communication) ที่เน้นการให้ข้อมูลเป็นหลัก ในขณะที่แอปพลิเคชัน Facebook และทวิตเตอร์เป็นสื่อสองทาง (Two-way Communication) ที่เปิดโอกาสให้เกิดการโต้ตอบและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ใช้ (อาภัสสร อำนวย และอุษา บั๊กกิ้นส์, 2564)

ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะแพลตฟอร์มที่ประชาชนใช้เป็นประจำ เช่น Facebook, Line และ TikTok เพื่อใช้เป็นช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเทศบาล และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นหรือเสนอข้อเสนอนี้เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร นอกจากนี้ เทศบาลควรพัฒนารูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่เข้าใจง่ายและสอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้สื่อของประชาชน เช่น วิดีโอสั้น หรือ อินโฟกราฟิก ซึ่งจะช่วยให้การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น การพัฒนาการสื่อสารออนไลน์ควรมุ่งยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน จากการเป็นเพียงผู้รับข้อมูลข่าวสาร ไปสู่การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยมีส่วนช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของช่องทางการสื่อสารออนไลน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการศึกษาพบว่า แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, LINE และ TikTok ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลตำบลต้นไทร เมื่อประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐผ่านช่องทางออนไลน์ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว จะช่วยเพิ่มการรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรม โครงการ และการดำเนินงานของเทศบาล ซึ่งส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ทั้งในรูปแบบของการติดตามข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น และการเข้าร่วมกิจกรรมของเทศบาล

ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน (Citizen Participation) โดยเฉพาะแนวคิดที่เสนอโดย สมาคมนานาชาติเพื่อการมีส่วนร่วมของสาธารณะ (International Association for Public Participation: IAP2) ซึ่งอธิบายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ให้ข้อมูล เสนอแนวคิด และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน หรือโครงการที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและชุมชนของตนเอง ดังนั้น การพัฒนาช่องทางการสื่อสารออนไลน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงถือเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่แสดงในภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดนโยบายในการพัฒนาช่องทางการสื่อสารออนไลน์ให้เป็นเครื่องมือหลักในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นทางการขององค์กร
2. ควรส่งเสริมการใช้แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่ประชาชนใช้เป็นประจำ เช่น Facebook และ LINE เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับโครงการพัฒนา กิจกรรมของเทศบาล และบริการสาธารณะได้อย่างสะดวกและทั่วถึง
3. ควรสนับสนุนและนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสื่อสารกับประชาชน เพื่อส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม และเพิ่มความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. เทศบาลตำบลต้นไทรควรพัฒนาประสิทธิภาพการสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ให้ดียิ่งขึ้น ใช้รูปแบบสื่อที่หลากหลาย เช่น วิดีโอสั้น อินโฟกราฟิก และการถ่ายทอดสดกิจกรรมของเทศบาลผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง
2. ควรออกแบบเนื้อหาการประชาสัมพันธ์ให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย และสอดคล้องกับพฤติกรรมบริโภคสื่อของประชาชน เปิดช่องทางให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น เสนอข้อเสนอแนะ หรือสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น ความเชื่อมั่นต่อหน่วยงานภาครัฐ การเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล และทัศนคติของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางสังคม

2. ควรขยายพื้นที่ศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อื่น เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการสื่อสารออนไลน์และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในบริบทที่แตกต่างกัน
3. ควรใช้วิธีการวิจัยที่หลากหลาย เช่น การวิจัยเชิงคุณภาพ หรือการวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมของประชาชนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัฐ อินทรทัศน์. (2549). การพัฒนาองค์ความรู้การสื่อสารเพื่อสุขภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- จันทร์ทิพย์ ทองโชติ และชาญยุทธ หาญชนะ. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลนาเยือง อำเภอนาเยือง จังหวัดอุดรธานี. วารสารพุทธมัตถ์, 8(1), 244–254.
- เจ้าหน้าที่เทศบาล และประชาชนทั่วไป. (2568, 4 พฤษภาคม). เทศบาลตำบลต้นไทร อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส [บทสัมภาษณ์].
- ทิพย์วรรณ พัลลวรรณ. (2564). นวัตกรรมการประชาสัมพันธ์เชิงกลยุทธ์ผ่านการสื่อสารเครือข่ายสังคมออนไลน์ “พ็อดรียูทโควิด ต้องพลิกวิกฤติเป็นโอกาส”. วารสารวิชาการสังคมมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 11(1), 14-25.
- ปราณีต ม่วงนวล และคณะ. (2568). กลยุทธ์การสื่อสารในสังคมโลกาภิวัตน์. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(2), 185–210.
- พระหากฤษณพงษ์ กิตติเวที. (2568). การสื่อสารศาสนาในยุคดิจิทัล พุทธศาสนาในสื่อสังคมออนไลน์ไทย. วารสารพุทธรัตนบัล, 1(3), 23–33.
- มนูญ วิจารณ์. (2567). รูปแบบการจัดการการสื่อสารในงานกิจการสภาเทศบาล (ดุชนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.). (2564). แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของ ประเทศไทย พ.ศ. 2563-2565. สืบค้นเมื่อ 3 เมษายน 2568 จาก <https://shorturl.asia/MomJY>.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2567). ข้อมูลพื้นฐานด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้. สืบค้นเมื่อ 23 มีนาคม 2568 จาก <http://idc.sbpac.go.th>.
- อรรถัย กักพล. (2552). คู่คิด คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับผู้บริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: ส เจริญการพิมพ์.
- อจรรยา ปันทรานวงศ์. (2560). สื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กและทวิตเตอร์กับความสนใจ ความผูกพัน และการมีส่วนร่วมทางการเมือง. วารสารนิเทศศาสตร์, 35(3), 79-93.
- อาภัสสร อันวิเศษ และอุษา บิ๊กกันส์. (2566). นวัตกรรมสื่อสารสุขภาพเพื่อการป้องกันและเฝ้าระวังโรคซึมเศร้า. วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม, 13(1), 39-56.
- อารีรัตน์ ปานศุภวัชร. (2561). การสื่อสารทางสื่อสังคมออนไลน์กับการสื่อสารแบบบอกต่ออิเล็กทรอนิกส์ และความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องปั้มนมของมารดาเมื่อใหม่ในประเทศไทย (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารการตลาดดิจิทัล). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- อินัส หะยีด๊ะ และคณะ. (2568). นวัตกรรมสื่อสารเพื่อการเปลี่ยนแปลง: การสร้างชุมชนที่ยั่งยืนในยุคดิจิทัล. ใน การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 16. (น. 751–761). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

- Mergel, I. (2013). Social media adoption and resulting tactics in the U.S. federal government. *Government Information Quarterly*, 30(2), 123–130.
- Srisai, A. P. (2025). The Role of Social Media in Political Mobilization Among Youth in Thailand: Case Study of the 2020 Thai Protests. *Journal of Research in Social Science and Humanities*, 4(1), 34–37.